

Ur innehållet

CSR syd 2011 - programmet klart

Julgåvor till Världsnaturfonden WWF och Individuell människohjälp

Välbesökt frukostmöte om strategisk resurshantering

CSR Forum Sverige—ett nätverk för dig som är intresserad av CSR-frågor

CleanTech—en motor för tillväxten i Öresundsregionen?

Frukostmöte 10 feb 2011

Vårens öppna hållbarhetsutbildningar

Från vår blogg: Bojkotta ålen i jul!

TEMs medarbetare - vilka är vi?

CSR syd 2011 - programmet klart

Nu är programmet klart för CSR syd 2011 – Sydsveriges största konferens med fokus på företagens och den offentliga sektorns samhällsansvar.

/ CSR syd

Den 9:e mars 2011 arrangerar TEM i samarbete med CSR Skåne, TEM:s miljö nätverk, Region Skåne och Sydsvenska Industri- och Handelskammaren en heldagskonferens om CSR, dvs. Corporate Social Responsibility – företagens samhällsansvar.

Konferensen riktar sig främst till dig, som arbetar aktivt med dessa frågor inom näringsliv, frivilligorganisationer, offentlig sektor och forskningsinstitutioner.

Syftet med dagen är att förmedla kunskap, ge inspiration och utmana alla deltagande organisationer att höja ribban i sitt CSR-arbete! Vi kommer att överlåta scenen åt experter som berättar hur de driver dessa frågor i små och stora företag, i den finansiella sektorn, på regeringsnivå mm.

Bland talarna finns tunga namn, t ex:

Mångfaldsarbete – att se möjligheter i stället för hinder

Pär Larshans, hållbarhetschef, Max Hamburgerrestauranger AB

Danish government strategy on CSR –

profitable business and sustainable society
Carsten Ingerslev, Chief of Division, Center for Corporate Social Responsibility (CenSa), Ministry of Economic and Business Affairs

Planetary Boundaries: scenarier för hållbar utveckling

Kevin Noone, Director of the Swedish Secretariat for Environmental Earth System Sciences, Royal Swedish Academy of Sciences

WWF och företagssamarbeten som förändrar marknader

Staffan Söderberg, chef för företagssamarbeten, WWF & **Charlotta Lyon**, Director Environment Communication, Tetra Pak

Vi avslutar dagen med att bjuda in kända profiler till CSR-soffan och låta dem diskutera dagens hetaste CSR-frågor med varandra och publiken. Efter kl. 17 fortsätter vi diskussionen i ett mer informellt sammanhang, i form av Green Drinks i hotellets bar.

I direkt anslutning till konferenshallen kommer det att finnas ett utställningsområde där 20 företag/organisationer kan hyra utställningsbord för att presentera sitt hållbarhetsarbete/erbjudande till konferensdeltagare.

Läs mer om programmet, anmälan och utställningsmöjligheter på www.csr Syd.se.

Kontakt: Hanna Savola, 0708—99 70 76 hanna.savloa@tem.se

God jul och gott nytt år önskar vi på TEM!

Läs mer om TEM:s julgåvor på sidan 2.

Julgåvor till Världsnaturfonden WWF och Individuell människohjälp

Istället för att skicka julkort till våra kunder och partners väljer vi på TEM att stödja olika ideella organisationer varje år. I år lämnar vi bidrag till Världsnaturfonden WWF och Individuell Människohjälp, IM.

Liksom tidigare år skänker vi 500 kr per anställd och i år fördelas pengarna lika mellan WWF:s naturvårdsarbete och IM:s insatser i Zimbabwe.

Många barn i Zimbabwe får aldrig möjlighet att gå i skolan eftersom familjerna inte har råd att betala avgiften. De mest utsatta är föräldralösa barn och flickor. I många skolor är undervisningsmiljön undermålig och andelen elever per lärare för hög för att garantera skäliga inlärningsvillkor.

IM utbildar bykommittéer som har ansvar för skola, socialt arbete, hälsa och försörjning. Bykommittéerna utbildar i sin tur volontärer i byarna. Viktiga insatser är att stärka barns rättigheter, att förbättra bynnevärnans försörjning genom till exempel sömnadsprojekt eller majsquar, att förebygga att människor drabbas av hiv/aids och vårda dem som blivit drabbade, att se till att skolorna är öppna för alla och att göra psykosociala insatser för föräldralösa barn. Allt detta

ingår i IMs program i Manicaland i östra Zimbabwe.

Välbesökt frukostmöte om strategisk resurshandling

Den 16 november hade vi frukostmöte på TEM och ämnet var det spännande området strategisk resurshandling. Efter en god och tills största delen ekologisk frukost fick de cirka 25 personer som hade samlats lyssna till tre presentationer.

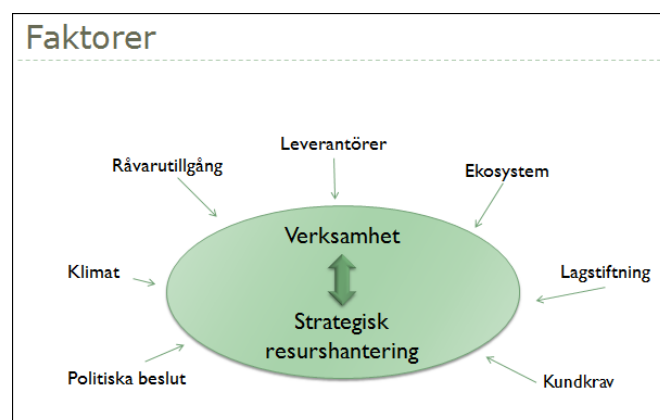
Marie Pettersson från TEM berättade om vad strategisk resurshandling är, vilka områden som ingår och hur man kan arbeta med dessa. Hon berättade också om verktyget ESR, Ecosystem Services Review, som man kan använda för att hantera företagets beroende av och påverkan på ekosystemtjänster.

Därefter hade vi nöjet att få lyssna till Erik Lindroth, som är tf miljöchef på Tetra Pak Norden. Erik höll en mycket intressant föreläsning om Tetra Paks arbete med livscykelanalyser. Åhörarna fick veta att det ofta är detaljhandeln som ställer krav på redovisad miljöprestanda och så fick de se resultaten från en stor LCA som Tetra Pak har gjort för olika typer av mjölk- och juiceförpackningar. Det klassiska tegelstensformade mjölkpaketet utan skruvkork och andra finesser är inte helt oväntat bäst ur miljösynpunkt.

Elin Dalaryd från TEM avslutade morgonen med att berätta om råvaruanalyser och sårbarhetsanalyser och tog då upp vilka frågor man ställer sig när man gör sådana analyser och varför de är viktiga för företag.

Vi på TEM tycker att frukostmötet var lyckat och det var roligt att ämnet strategisk resurshandling lockade besökare från små och stora företag liksom från offentlig verksamhet.

Läs mer om strategisk resurshandling på www.tem.se.

Ur Marie Petterssons presentation: faktorer som påverkar en verksamhet och dess resurshandling.

Vårens öppna utbildningar hos TEM

Behöver du eller någon i din organisation mer kunskap inom miljö- och hållbarhetsområdet? Våra uppskattade kurser vänder sig till både privata företag och offentliga verksamheter där det finns behov av att stärka kompetensen inom hållbarhetsområdet. Vi har redan fått in många bokningar så skynda dig om du vill vara säker på att få en plats.

Vi har 25 års erfarenhet av att genomföra miljö- och hållbarhetsutbildningar åt företag och offentliga organisationer i alla storlekar. Referenser och kursutvärderingar skickas gärna om så önskas. Kurserna hålls i våra egna lokaler i centrala Lund i grupper om fem till tio deltagare. Genom att hålla grupperna små skapas en nära dialog mellan deltagare och de erfarna kursledarna.

Kursernas ämnesområden spänner över ett brett område och handlar om allt ifrån miljöledning och miljörevision till hållbarhetsredovisning till sjukvårdens miljöpåverkan. Nedan följer en sammanställning av vårens kursprogram.

Corporate Social Responsibility – ansvarstagande i praktiken – 2 dagar

När: 2-3 feb och 6-7 april, kl 09.00-16.00

Om: Denna tvådagarskurs vänder sig till alla befattningar som arbetar praktiskt med CSR- frågor, både inom privata och offentliga organisationer. Kursen utgår ifrån kraven i den kommande standarden om socialt ansvarstagande ISO 26000 och ger arbetssätt och verktygslåda för att arbeta effektivt med organisationens sociala ansvarstagande. Kursen tar upp både strategiskt arbete och praktisk metodik för införande och uppföljning av CSR - arbetet samt kommunikation av hållbarhetsprestanda. Kursdeltagaren kommer att genomföra många praktiska övningsmoment. Exempel på områden som kommer att tas upp är ansvars- och riskanalys, intressentanalys och dialog, uppförandekod och dess implementering, att ställa krav på sina leverantörer och hållbarhetsredovisning och annan hållbarhetskommunikation.

Ansvarig: Iris Rehnström 0708-92 73 03, 046-16 58 53
iris.rehnstrom@tem.lu.se

Grundläggande miljökunskap – 1 dag

När: 8 feb, kl 08.30-16.00

Om: Kursen ger en grundläggande miljökunskap och kanske nya insikter. Allt från klimat, resursfördelning och hållbar utveckling till praktiskt miljöarbete tas upp.

Ansvarig: Markus Paulsson 0708-92 73 05, 046-16 58 55
markus.paulsson@tem.lu.se

Miljöledning & ISO 14 001 Grund – 1 dag

När: 2 mars, kl 08.30-16.00

Om: Lär dig grunderna i miljöledningssystem i allmänhet och ISO 14 001 i synnerhet. Även grundläggande miljölagstiftning ingår i kursen.

Ansvarig: Marie Pettersson 0708-92 73 02, 046-16 58 52
marie.pettersson@tem.lu.se

Hållbarhetsredovisning – vägen dit – 1 dag

När: 3 mars, kl. 09.00-16.00

Om: Kursen ger en introduktion till Global Reporting Initiative's riktlinjer för hållbarhetsredovisning samt handfasta råd och tips på hur man rent praktiskt skall gå tillväga i redovisningsprocessen. Frågor som bland annat kommer att besvaras är:

- Vilka personer i organisationen behöver vara inblandade?
- Vilka data skall samlas in,
- Hur skall data samlas in och kvalitetssäkras,
- Vilka är lämpliga nyckeltal och indikatorer.

Vidare diskuteras målgruppsanpassning och det ges en inblick i hur andra företag gör. Kursen innehåller praktiska övningsmoment.

Ansvarig: Iris Rehnström 0708-92 73 03, 046-16 58 53
iris.rehnstrom@tem.lu.se

Miljörevision – 3 dagar

När: 15, 16 samt 31 mars, kl 08.30-16.00

Om: Kursen syftar till att utbilda interna miljörevisorer. Den innehåller moment som tolkning av kraven i ISO 14 001 ur revisionsperspektiv, tillämpad miljölagstiftning, revisionsplanering, intervjuteknik m.m. Efter två inledande dagar med teori och praktiska övningar genomför deltagarna en övningsrevision. Vid sista kurstillfället går man bl.a. igenom resultatet från denna samt diskuterar de eventuella problemen som uppstått. Kursen förutsätter grundläggande kännedom om ISO 14001 och miljöområdet.

Ansvarig: Marie Pettersson 0708-92 73 02, 046-16 58 52
marie.pettersson@tem.lu.se

Miljöanpassning av transporter – 1 dag

När: 22 mars, kl 08.30-16.00

Om: Transporterna står för en mycket stor del av de svenska koldioxidutsläppen. Vägtrafiken ger även upphov till andra miljöproblem och den beräknas dessutom fortsätta öka. På kursen går vi igenom transporterens miljöpåverkan idag och vad vi kan göra för att minska dem. Vi behandlar främst persontransporter och tittar på förbättringsåtgärder och goda exempel i stor och liten skala, genom föreläsning och flera egna övningar. Exempel på ämnen som tas upp är: friskvårdsarbete i samband med personalens resor till och från jobbet, mötes- och resepolicy, fordonspolicy, vinster för organisationen och den enskilde, att kommunicera och förändra. Kursen riktar sig mot miljöansvarig, personalansvariga eller liknande inom företag och offentlig verksamhet.

Ansvarig: Elin Dalaryd 0708-92 73 06, 046-16 58 56
elin.dalaryd@tem.lu.se

Fler utbildningar på nästa sida!

Belysningsrevolutionen – 1 dag*När:* 12 april, kl 08.30-16.00

Om: Kursen ger en översikt och förklaring till de stora förändringar som just nu sker på belysningsområdet både tekniskt och kunskapsmässigt. Den tekniska utvecklingen för bl.a. lysdioder och förändringar i lagstiftningen har totalt förändrat möjligheterna för att åstadkomma bra belysning samtidigt som möjligheterna till energibesparingar har ökat. LED-lampor ger stora möjligheter att ordna bättre belysning till en lägre livscykelkostnad, men hittills har det dock varit svårt att köpa bra LED-lampor. Kunskapen om vad som är bra belysning har också ökat dramatiskt. Kursen förklarar hur utvecklingssituationen ser ut idag.

Ansvarig: Reine Karlsson 0709-42 88 72, 046-16 58 54, reine.karlsson@tem.lu.se

En bättre arbetsmiljö - 1 dag*När:* 13 april, kl. 09 – 16.00

Om: Kursen vänder sig till alla personer i den privata eller offentliga organisationen som har någon form av arbetsmiljödelegering. Kursen ger en introduktion till gällande arbetsmiljölagstiftning samtidigt som den ger vägledning i hur organisationer på ett strukturerat, systematiskt och effektivt sätt kan arbeta med arbetsmiljöfrågor. Kursen innehåller praktiska övningsmoment.

Ansvarig: Iris Rehnström 0708-92 73 03, 046-16 58 53, iris.rehnstrom@tem.lu.se

Att engagera i miljöarbetet – 1 dag*När:* 14 april, kl 08.30-16.00

Om: Vill du få en förståelse för det förändringsarbete som behövs för ett effektivt miljöarbete? Vill du lära dig grunderna i miljökommunikation? I kursen får du verktyg och insikter om förändringsarbete och attitydförändringar som leder framåt i miljöarbetet.

Ansvarig: Daniel Eriksson 0707-94 42 13, 046-16 58 51, daniel.eriksson@tem.lu.se

Strategisk resurshandling - 1 dag*När:* 5 maj, 08.30-16.00

Om: Kursen syftar till att ge en översikt över ämnet samt ge en introduktion till de verktyg som kan hjälpa verksamheten att på ett rationellt sätt jobba med sina resurser som råvaror, produkter och ekosystemtjänster. Delområden i kursen är bl.a. resurser i ett globalt perspektiv, hållbar resurshandling i verksamheten, verktyg för strategisk resurshandling (t.ex. råvaruanalys, sårbarhetsanalys, analys av leverantörskedjor samt ekosystemtjänsteanalys) och formulering av strategier. Kursen innehåller övningsmoment kopplade till den egna verksamheten.

Ansvarig: Marie Pettersson 0708-92 73 02, 046-16 58 52, marie.pettersson@tem.lu.se

Sjukvårdens miljöpåverkan – 1 dag*När:* 11 maj, kl 08.30-16.00

Om: Hållbar sjukvård är idag ett område som är mycket aktuellt då sjukvården både har en stor miljöpåverkan och är en stor del av samhället. På kursen går vi igenom sjukvårdens miljöpåverkan generellt både nationellt och internationellt. Vi går även igenom specifika frågor som smittförande avfall, kemikalier i vården, materialval, läkemedel i miljön och liknande. Utbildningen riktar sig till miljöansvariga i hälso- och sjukvården, konsulter inom området och leverantörer till hälso- och sjukvården. Efter kursen har du en större förståelse för sjukvårdens miljöfrågor och hur både privata och offentliga aktörer arbetar med frågan. Kursen leds av Daniel Eriksson som arbetat 8 år med sjukvårdens miljöpåverkan.

Ansvarig: Daniel Eriksson 0707-94 42 13, 046-16 58 51 daniel.eriksson@tem.lu.se

Du hittar mer information om alla kurser, samt villkor för kurserna, på vår hemsida., www.tem.lu.se, under Utbildningar.

Kontakt: tem@tem.lu.se, 046 - 16 58 50

Kort och gott!**Kommande nätverksträffar**

För alla nätverk gäller att nästa nätverksträff sker i form av CSR syd 2011, den 9 mars. Träffarna därefter sker enligt följande:

Nordväst

3 maj kl 13-16 hos Höganäs AB i Höganäs. Ämne: Livscykel - kan man kalkylera med det?

Österlen

28 april kl 13-16 hos TEM i Lund. Ämne: Den moderne miljösamordnaren

Sydväst

26 april kl 13-16 hos Wihlborgs i Malmö. Ämne: Den moderne miljösamordnaren

CSR Skåne

12 april kl. 13.30 – 16.00 hos Region Skåne. Ämne: Intressentanalys och intressentdialog

Kontakta TEM

Stiftelsen TEM

Klostergatan 12
222 22 LUND
046-16 58 50
tem@tem.lu.se

Medarbetare

Elin Dalaryd

Miljökonsult
elin.dalaryd@tem.lu.se
046-16 58 56

Daniel Eriksson

Konsultchef/Miljökonsult
daniel.eriksson@tem.lu.se
046-16 58 51

Veronika Franzén

Miljökonsult
veronika.franzen@tem.lu.se
046-16 58 56

Carl Højman

Projektassistent
carl.hojman@tem.lu.se
046-16 58 50

Reine Karlsson

Forskningschef
reine.karlsson@tem.lu.se
046-16 58 54

Markus Paulsson

Miljökonsult/Forskare
Markus.Paulsson@tem.lu.se
046-16 58 55

Marie Pettersson

Miljökonsult
Marie.Pettersson@tem.lu.se
046-16 58 52

Iris Rehnström

Hållbarhetskonsult
iris.rehnstrom@tem.lu.se
046-16 58 53

Hanna Savola

Hållbarhetskonsult
hanna.savola@tem.lu.se
046-16 58 57

Gunnar Sundström

Ekonomiansvarig
gunnar.sundstrom@tem.lu.se
0702-47 73 14

Från vår blogg www.tem-funderingar.se

Allt fler hittar till vår blogg TEM-funderingar. Här är ett av inläggen.

Bojkotta ålen i jul!

Julen närmar sig och julbordssäsongen är i full gång. Vi flockas kring sillen, Janssons, laxen, skinkan och ålen! Fortfarande är ålen en obligatorisk ingrediens på många julbord, speciellt här nere i Skåne tyvärr. För oss som vet hur hotad ålen i själva verket är ter sig det här helt obegripligt. Är det verkligen så att man inte vet, eller väljer man bort att ta den självklara konsekvensen av vetandet. De som serverar, eller säljer ål gömmer sig idag i många fall bakom påståendet att ålen är odlad och att den därför är ekologisk, eller vad man nu kallar det för. Ja, tjena, det hjälper inte ett skvatt. Det som gör ålen så känslig är att den under sin levnad måste ta sig ända till Sargassohavet för att leka. När man säger att ålen är odlad menar man att man helt enkelt tagit vilda ålyngel till odlingen, de är så att säga inte odlade från scratch. Vårt att veta är att ålen minskat med 95% på grund av utfiskning sedan 1970-talet.

Var personligen ute för en riktig ål-kris förra julen. Hade bokat julmiddag åt jobbet på fiskrestaurang och eftersom det inte finns i min begreppsvärld att äta ål så trodde jag dumt nog att det var något alla slutat göra. Men så visade det sig att ål ingick i första serveringen av julmiddagen. Hamnade snabbt i ett ål-intermezzo med kommentarer och anklagande blickar. Det var bara att be personalen att ta tillbaka ålen igen. Servitrisen muttrade surt, men borde förstås ha skämts istället. En av våra styrelseledamöter som inte riktigt greppat problemet undrade försynt om han inte kunde få lov att äta sin ål i alla fall. Men, nej, det gick ju inte alls för sig. Hade ju varit som om en medlem i IOGT:NTO gjort ett undantag för snapsen till sillen.

Självklart hoppas jag att vi någon gång i framtiden ska kunna äta ål utan dåligt samvete. Fast nu och ett antal år framöver så får vi lov att strypa vår ålkonsumtion. Så bojkotta ålen i jul på vilket julbord den än ligger.

/Marie Pettersson

Besök bloggen för att ta del av de länkar som hör till inlägget.

TEMs medarbetare - vilka är vi?

Elin Dalaryd. Elin är miljövetare och arbetar som konsult, bland annat med energi, klimat och transporter.

Markus Paulsson. Markus är disputerad biolog som forskar kring biogas samt arbetar som konsult inom bl.a. lagstiftning och transporter.

Daniel Eriksson. Konsultchef, miljövetare och kommunikatör i botten. Arbetar mycket med hållbar sjukvård och utbildningar.

Marie Pettersson. Marie är disputerad biolog och arbetar som konsult med bl.a. ledningssystem, lagstiftning och strategisk resurshandling.

Veronika Franzén. Veronika är biolog och arbetar som konsult med bland annat lagstiftning och CSR-frågor.

Iris Rehnström. Iris är jurist och miljövetare och arbetar som konsult med bl. a. lagstiftning och CSR-frågor.

Carl Højman. Carl studerar miljövetenskap och är timanställd som projektassistent hos TEM.

Hanna Savola. Ekonom och miljövetare som arbetar som konsult med bl. a. hållbarhetsstrategier och CSR-frågor.

Reine Karlsson. Reine är forskningschef på TEM samt professor i ekodesign. Forskar bland annat om belysning.

Gunnar Sundström. Gunnar är ekonom och ekonomiansvarig på TEM.